

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2315/2022
28.07.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Марине Милановић, председника већа, Јелице Бојанић Керкез и Весне Станковић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Алекса Томић, адвокат из ..., против тужене Основне школе „Милан Ракић“ из Мионице, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 377/22 од 11.03.2022. године, у седници већа одржаној 28.07.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиле изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 377/22 од 11.03.2022. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Мионици П1 7/21 од 22.11.2021. године, исправљеном решењем тог суда П1 //21 од 24.01.2022. године, ставом првим изреке усвојен је тужбени захтев и обавезана тужена да исплати тужилци износ од 98.515,99 динара са законском затезном каматом од 09.10.2021 године на име неисплаћене накнаде за исхрану у току рада за период од 02.02.2019. године до 31.03.2021. године, као и износ од 9.986,75 динара на име законске затезне камате обрачунате до 08.10.2021. године. Ставом другим изреке усвојен је тужбени захтев и обавезана тужена да тужилци на име неисплаћене накнаде за регрес за коришћење годишњег одмора за период од 02.02.2019. године до 31.03.2021. године, исплати износ од 49.586,49 динара са законском затезном каматом од 09.10.2021. године и износ од 4.845,58 динара на име обрачунате затезне камате до 08.10.2021. године. Ставом трећим изреке обавезана је тужена да тужилци накнади трошкове парничног поступка у износу од 47.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 377/22 од 11.03.2022. године, ставом првим изреке преиначена је пресуда Основног суда у Мионици П1 7/21 од 22.11.2021. године, исправљена решењем истог суда П1 7/21 од 24.01.2022. године у ставу првом изреке, тако што је одбијен тужбени захтев којим је тужилца тражила да се обавезе тужена да тужилци на име неисплаћене накнаде за исхрану у току рада за период од 02.12.2019. године до 31.03.2021. године исплати износ од 98.515,99 динара, са законском затезном каматом од 10.09.2021. године и износ од 9.986,75 динара на име законске затезне камате обрачунате од дана доспелости до 08.10.2021. године. Ставом другим изреке преиначена је првостепена пресуда, тако што је одбијен тужбени захтев тужиле којим је тражено да се обавезе тужена да им на име неисплаћене

накнаде за регрес за коришћење годишњег одмора за период од 02.12.2019. године до 31.03.2021. године, исплати износ од 49.586,49 динара, са законском затезном каматом од 09.10.2021. године и износ од 4.845,58 динара на име законске затезне камате од доспелости до 08.10.2021. године. Ставом трећим изреке преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу трећем изреке првостепене пресуде тако што је одбијен тужбени захтев тужиље да тужена на име трошкова парничног поступка исплати износ од 47.000,00 динара. Ставом четвртим изреке обавезана је тужила да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 21.000,00 динара. Ставом петим изреке обавезана је тужила да туженој накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 86.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужила је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. у вези члана 403. став 3. тачка 2. ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 55/14, 87/18 и 18/20), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, као ни друге битне повреде одредаба парничног поступка због којих се ревизија може изјавити.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је у спорном периоду била запослена код тужене на радном месту Тужени је исплаћивао тужилји минималну зараду, а обрачунске листе плате за тужилју не садрже накнаду за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора као посебне ставке. Првостепени суд је усвојио тужбени захтев, прихватајући прву варијанту вештачења која је извршена према параметрима Општег колективног уговора, налазећи да у тужилјиној минималној заради није садржана накнада трошкова које потражује у овој парници, те да има право на тражене накнаде по Закону о платама у државним органима и јавним службама, које је реализовано због чињенице да у спорном периоду примала минималну зараду.

Другостепени суд је преиначио такву одлуку и одбио тужбени захтев применом одредаба Закона о платама у државним органима и јавним службама.

По оцени Врховног касационог суда, другостепени суд је правилно применио материјално право када је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев.

Одредбом члана 187. став 3. Закон о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“ бр. 88/2017... 129/2021) прописано је да се на утврђивање и обрачун плата, накнада и додатака запослених у установи примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама.

Закон о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01... 86/19) прописује начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе (члан 1. став 1. тачка 3)). Одредбом члана 3. став 1. тог закона, прописано је да основицу за обрачун и исплату плата утврђује Влада, осим за председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама председника Републике и Народне скупштине Републике Србије. Према одредби члана 4. став 1. наведеног закона, коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а према ставу 2. истог члана коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Посебан Колективни уговор за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Службени гласник РС“ број 21/15 и 27/22), у одредби члана 20.

одређује елементе за утврђивање плате, тако да се плата утврђује на основу: основице за обрачун плата, коефицијента са којим се множи основица, додатака на плату и обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плата у складу са законом (став 1.), а уколико је основна плата запосленог, која је утврђена на основу основице за обрачун плата и коефицијента из прописа о коефицијентима за обрачун и исплату плата, за пуно радно време и остварени стандардни учинак, мања од минималне зараде, основна плата запосленог утврђена на напред описан начин, исплаћује се у висини минималне зараде (став 2.).

Одредбама члана 118. став 1. тач. 5) и 6) Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05... 95/18), прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду, поред осталог, за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин и за регрес за коришћење годишњег одмора, а ставом 2. овог члана прописано је да висина трошкова из става 1. тачка 5) овог члана мора бити изражена у новцу. Одредбе овог закона примењују се и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није другачије одређено (члан 2. став 2.).

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама, коју је Влада Републике Србије донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Одредбом члана 2. став 1. тачка 1) те Уредбе, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених из члана 1. ове Уредбе, које се примењују на запослене у основном образовању.

Према ставу Врховног касационог суда усвојеном на седници Грађанског одељења одржаној 05.07.2022. године, запослени којима се плате исплаћују у висини вредности минималне зараде у јавним службама, као корисницима буџетских средстава, остварују право на накнаду трошкова исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора по основу рада, применом коефицијента за обрачун и исплату плата у којем је садржан додатак на име тих накнада и саставни је део коефицијента за сваког запосленог.

У конкретном случају, тужила је запослена у школи, па се на утврђивање и обрачун њене плата, као и накнада и додатака по основу рада, примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама. Супсидијарна примена Закона о раду прописана је само за случај када посебним законом положај, права, обавезе и одговорности запослених нису другачије уређени. Како је одредбом члана 4. став 2. Закона о платама у државним органима и јавним службама прописано да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, следи да та одредба посебног закона искључује примену одредаба члана 118. став 1. тач. 5) и 6) Закона о раду, као и да посебним колективним уговорима за запослене у јавним службама није предвиђено право запослених на накнаду трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора. То право није предвиђено ни Посебним колективним уговором за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Службени гласник РС“ број 21/2015), као ни претходно важећим Посебним колективним уговором из 2009. године. Важећим Посебним колективним уговором за запослене у основним и средњим школама је утврђено право запослених на исплату плате у висини минималне зараде, али не и право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора запосленима који примају плату у висини минималне зараде. С обзиром на то да је накнада трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора у спорном периоду тужили

исплаћивана кроз коефицијент за обрачун њихове плате, тужиљи не припада право на додатну исплату накнаде ових трошкова коју тужбом потражује, без обзира на чињеницу да јој је плата исплаћивана у висини минималне зараде.

Из наведених разлога, применом члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Марина Милановић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић